

ומקשינן: ואידך, ורבי יוחנן מדוע הוא סובר שגובים מהם את כתובתה, והלא אין להם הפסד מהמזונות כיון שיש להם כנגד זה את מעשה ידיה?

ומשינינן: זימנין⁽⁷⁾ דלא ספקה [לפעמים שאין מספיקים] מעשה הידים שלה, להשלים כנגד הפסד היתומים על מזונותיה.

ומקשינן לרב אסי שסובר שאין נזקקים לגבות מיתומים לכתובה, ממשנתנו: תנן, שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבוקר ובערב. ובמאי עסקינן שנזקקים לנכסי יתומים להכריז ולמכור? אילימא בבעל חוב עובד כוכבים שהלוה בריבית, ולכן נזקקין לנכסי היתומים? מי צאית [וכי ישמע בקולנו] שלא להוסיף ריבית על זמן ההכרזה? וכיון שלא ישמע, היה לנו למכור בלא הכרזה ולפרוע מיד, כדי שלא יפסידו לשלם ריבית. אלא פשיטא, שמדובר במשנתנו בבעל חוב ישראל. ובמאי עסקינן? אי דקאכיל ריביתא [שנוטל ריבית] בעל חוב ישראל זה? מי שבקינן⁽⁸⁾ ליה [וכי נרשנו לעבור על איסור

דין לנכסי יתומים קטנים, למוכרם עבור חוב המוטל על נכסיהם מחמת חוב אביהם אלא אם כן היתה ריבית אוכלת בהן, שהיו מחוייבים לגוי חוב שנוסף עליו ריבית עד שיפרעו, ויש הפסד ליתומים, אם לא ימכרו מנכסיהם — לשלם לבעל חוב — עד שיגדלו.

ורבי יוחנן אומר: נזקקים לנכסי יתומים קטנים, או לשטר שיש בו ריבית, או אף לכתובת אשה של אביהם, שמוטלת עליהם לשלם מנכסים שירשו מאביהם. והטעם: משום שאף בכתובת אשה יש ליתומים הפסד של מזוני, שעד שאינם פורעים את כתובתה, חייבים היתומים לשלם מזונות האשה.

ומקשינן: ורב אסי, מאי טעמא לא אמר שאף לכתובת אשה נזקקים?

ומשינינן: משום שאין הפסד ליתומים אם לא יפרעו את כתובתה ואף שחייבים הם במזונות, דהא תקינו להו [ליתומים] — רש"ש [רבנן], שמעשה ידיה שלהם כל זמן שניזונית מהם.

רווח ליתומים אם יהיו מעשי ידיה יותר מהמזונות, ולכן לא גובים את הכתובה כי יכול להיות שאדרבה מפסידים להם את מעשי ידיה, שהרי זה ודאי שאם יהיו מעשי ידיה יותר ממזונותיה תאמר האלמנה איני ניזונת ואיני עושה, ואם כן, היתומים אף פעם לא ירויחו את מעשי ידיה היתירים על המזונות, אלא צריך לפרש שסברת רב אסי היא שבספק הפסד לא גובים מהיתומים.

8. השפת אמת מסתפק באופן שהשאר האב חוב שקיבל בהיתר עיסקא אם גובים אותו

וחמישי. וכתב הכסף משנה שמזה שהזכירה הגמרא הכרות שני וחמישי רק ביתומים ולא בהקדש דייק הרמב"ם שבהקדש צריך דוקא הכרות רצופים.

7. ובסברת רב אסי ביאר השפת אמת, שהוא סובר שחוששים רק להפסד ודאי של היתומים ואז גובים מהם. אך כאן זה רק ספק הפסד שמא לא יהיו המעשי ידים כנגד המזונות, ובספק הפסד לא גובים מהיתומים.

והוסיף השפת אמת, שאי אפשר לפרש שסברת רב אסי היא שבכתובה יש גם אפשרות